Marlen Haushofer 11 Nisan 1920'de Yukarı Avusturya'da, Frauenstein'da doğdu. Viyana ve Graz'da Alman Dili ve Edebiyatı okuduktan sonra kocası ve iki çocuğuyla Steyr'da yaşadı. İlk metni 1946'da yayımlandı. Romanlar, kısa öyküler, novella'ların yanı sıra çocuk kitapları ve radyo oyunları da yazdı. Kemik kanserine yakalandı ve yaşamının son yıllarını bu hastalığın gölgesinde geçirdi; 21 Mart 1970'te Viyana'da öldü.

1953'te Devlet Edebiyat Teşvik Ödülü, 1963'te Arthur Schnitzler Ödülü ve çok sayıda edebiyat ödülünün yanı sıra 1968'de Avusturya Devlet Edebiyat Ödülü'ne layık görülmesine rağmen ancak ölümünden sonra, kadın hareketinin ve kadın yazını araştırmalarının onu keşfetmesiyle önemi anlaşılmış, kitapları büyük başarı kazanmıştır. Bugün Ingeborg Bachmann'la birlikte modern kadın yazınının öncüleri arasında sayılmaktadır.

Duvar romanı 1963'te yayımlandığında dikkat çekti ve büyük saygı kazandı. Bu başyapıt, 2012 yılında Julian Roman Pölsler tarafından filme çekildi.

Başlıca kitapları:

Öykü: *Die Vergißmeinnichtquelle* (1956), [Unutmabeni Pınarı]; *Schreckliche Treue* (1968), [Korkunç Sadakat]; Uzun Öykü/Novella: *Wir töten Stella* (1958), *Das fünfte Jahr* (1952) [*Stella'yı Öldürüyoruz-Beşinci Yaş*, tek kitapta, YKY, 2026];

Roman: *Eine Handvoll Leben* (1955), [Bir Avuç Yaşam]; *Die Tapetentür* (1957), [Gizli Kapı]; *Die Wand* (1963), [*Duvar*, YKY, 2023], *Himmel, der nirgendwo endet* (1966), [*Bitmeyen Gökyüzü,* YKY, 2026], *Die Mansarde* (1969), [*Çatı Katı*, YKY, 2025].

Serap Gülerçin Karluk Denizli'de doğdu. İlk ve orta öğrenimini İstanbul'da tamamladı. Viyana Üniversitesi'nde Sanat Tarihi okudu. Tasarım ve yazılım alanında bir süre çalıştıktan sonra Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi'nde Resim Bölümü'nü bitirdi.

Marlen Haushofer'in
YKY'deki kitapları

Duvar (2023)
Çatı Katı (2025)
Stella'yı Öldürüyoruz • Beşinci Yaş (2026)
Bitmeyen Gökyüzü (2026)

MARLEN HAUSHOFER

Bitmeyen Gökyüzü

Roman

Çeviren
Serap Gülerçin Karluk

YKY
YAPI KREDİ YAYINLARI

Erkek kardeşime

Büyüklerin Meta adını verdiği küçük kız eski yağmur fıçısının dibine oturmuş, gökyüzüne bakıyor. Gökyüzü mavi ve çok derin. Bazen bu mavi parçacığın üzerinden beyaz bir şey geçiyor, bu bir bulut. Meta bulut sözcüğünü seviyor. Bulut biraz tombul, neşeli ve hafif bir şey.

Meta cezalı olarak fıçının içinde oturuyor. Saman hasadında büyükleri rahatsız edip kızdırdı. İki buçuk yaşında ve fıçının kenarından dışarıya bakamaz; yakalanmak, tutulmak, hapsedilmek başına gelebilecek en kötü şey. İkide birde midesinden boğazına yükselen, yutamadığı bir acı ve öfke yumrusu onu boğuyor. Korkunç bir haksızlık yapıldı ona. Bir süre çığlık çığlığa ağladı, şimdi sessizce, için için ağlıyor. Büyükler kötü. Onları defedecek. İşte şimdi çok uzaktalar ve Meta onları bir daha asla görmek istemiyor. Meta yapayalnız. Ağlamaktan yorgun düşüp yere kayıyor, yosun yastıkların ve küçük taşların üzerine oturuyor. Haftalardır yağmur yağmadı. Fıçının içi sıcak ve kuru. Tahta eski, gümüşsü gri parlıyor. Küçük elleri kendine çekiyor, sessizce mırıldanmaya başlayana dek dokundurtuyor, okşatıyor kendini. "Kızma, seni yine alacak büyükler. Ben iyi ve sıcağım, korkmamalısın." Meta dikkatle mırıltıyı dinliyor, yanağını bombeli tahtalara dayıyor. İçine işleyen sevecen, pürüzlü bir okşama ve sıcaklık. Tahtayı yalamaya başlıyor; tadı tanıdık ve biraz acı. Boğazındaki yumru çözülüyor, geriye akarak bedenine sızıyor. Yaşlı fıçı iyi huylu ve sevimli. Geçen yazın sıcağında oluşan çatlaklarında yosunlar yetişiyor, ıslak ve kırgın bir yanağa yastık oluyor. Giderek daha aşağıya kayıyor çocuk. Şimdi sırtüstü yatıyor. Görülecek çok şey var; kendi kahverengimsi dizleri, gümüşsü tahta ve küçük gökyüzü parçası, bitmeyen masmavi bir sokak. Meta gözlerini kocaman açıyor ve mavi içine sızıyor. Kendisi iyice kalınlaşıp şişene, gökyüzü solana dek açık tutuyor. Bu oyun pek tekin değil. Belki de gökyüzü renginin alınmasından hoşlanmıyordur. Meta gözlerini kapatıp maviyi yukarıya geri gönderiyor.

Çok zahmetli bir iş, yoruluyor ve içi boşalıyor. Sonunda gözlerini açtığında gökyüzü yine masmavi parlıyor.

Meta tümüyle avundu, yaşlı fıçı anlaşılmaz öykülerini sürekli fısıldıyor.

Yüz yılda bir büyüklerden, devlerden biri kenardan eğiliyor, sıcak loşluğun içinde sesi ya bir homurtu ya bir ciyaklama gibi duyuluyor. Devin erkek ya da kadın oluşuna göre değişiyor. Tiz sesler Meta'nın kulaklarını acıtıyor, o yüzden erkek devleri yeğliyor. Devrilen gözler, öne fırlamış burunlar, bıyık ve sakallar, terle parlayan çıplak yanaklar. Devlerin kokusu fıçının dibine kadar geliyor, kocaman yüzleri gökyüzünü kaplıyor. Meta bugün devleri görmek istemiyor ve gözlerini kapıyor. Göz kapaklarını tekrar açtığında masmavi sokaktan, parlayan tahtadan ve yaşlı fıçının alçak sesinden başka bir şey yok. Fıçının kenarına kızıl kahverengi bir kelebek konmuş, gökyüzünün mavisine değen yerlerde kanatlarının kenarları altın sarısı titreşiyor. Sonra bir bombus arısı geliyor, vızıldayarak fıçının çevresinde dönüp Meta'nın dizine konuyor. Uzun süre orada kalıyor, hortumuyla ıslak tene dokunuyor. Biraz gıdıklıyor ama Meta kımıldamıyor.

Arı onda istek uyandırıyor. Tutmak istiyor, ona dokunmak istiyor ama bombus arılarının yakalanmaktan hoşlanmadığını biliyor. Sonunda, o sürünme dayanılacak gibi değil artık, Meta kendini tutamayıp birdenbire alçak sesle gülüyor, bombus arısı küçük kızgın bir çığlıkla fırlayıp gökyüzü sokağının sonsuzluğuna uçuyor, altın sarısı bir nokta olup kayboluyor.

Sonra uzun, çok uzun bir süre hiçbir şey olmuyor. Fısıltılar, otların hışırtısı, çayırdan gelen uzak sesler ve taze samanın tatlı kokusu. Bir şeyler Meta'nın gözlerini kapıyor. Ve işte bir dev geliyor, daha önce hiç görmediği bir dev, fıçının üstüne eğiliyor. Sakalı kızıl ve kıvırcık; büyük mavi gözleri var, saçları başının çevresinde darmadağınık tutamlar halinde havaya dikilmiş. Yanakları tombul ve kızıl kahverengi, geniş beyaz dişlerini gösteriyor. Güzel ve korkunç görünüyor. Meta yukarıya, ıslak yüze bakıyor, ağır saman kokusunu içine çekiyor. Mavi gözler çılgın bir neşe ve alayla dolu. İyi bir dev değil bu, ama kötü de değil. Kesin, devlerin kralı. Şimdi kafasını geriye atıyor ve kükreyerek derin bir kahkaha patlatıyor.

Meta doğrulup dimdik oturuyor. Dev gitti, gökyüzü griye döndü. Ama kükremeyi hâlâ duyabiliyor. Yavaş yavaş uzaktan gelen bir gürlemeye dönüşüyor. Meta korkuyor. Fıçının içi neredeyse kapkaranlık. Ölü gibi fıçı, fısıldamayı da kesti artık. Yaşlı fıçı da korkuyor. Bu birazcık cesaretlendiriyor Meta'yı. Pürüzlü duvarı okşuyor, teselli sözcükleri fısıldıyor. Ama fıçı sessiz kalıyor. Tümüyle kendi eski tahtalarına çekilmiş. İşte yine devin kükreyişi. Ormandan geliyor. Dev şimdi orada ağaçları ve çalıları teperek yürüyor, kızıl sakalını öfkeyle sallıyor. Meta karınüstü yatıyor ve yüzünü yosunlara yaslıyor. Yabancı bir koku yükseliyor, karanlığın ve terk edilmişliğin kokusu.

Büyükler çocuğu yağmur fıçısında unutmaz. Saman yüklü son araba da getirildikten sonra, ilk yağmur damlalarının düşmeye başlamasıyla onu hapishanesinden çıkarırlar. Ama Meta büyükleri tamamen unuttu. Gözünü gülen, heyecanlı yüzlere dikmiş, şaşkınlıkla bakıyor. "Hah," diyor büyükler, "işe yaramış işte, nihayet uslanmış. Öyle her yaptığına göz yummamak lazım." Meta neden söz ettiklerini anlamıyor. Çok yorgun ve peşinde olduğu önemli bir şey gürültücü büyüklerden kaçıp saklandı. Üstelik onu çok sıkı tutuyorlar. Saçlarını çekiştiriyor, kalın parmaklarıyla narin taze etini deşiyorlar. Meta ağlamaya başlıyor ve yüzünü tanıdık kokan bir göğse saklıyor. Sonra bütün sesler alçalıyor, yerini boşluk ve sessizliğe bırakıyor. Meta uykuya sığınıyor.

Bütün dünya Meta'nın üstüne çullanıyor. Binlerce koku burnunu, binlerce ses kulaklarını zorluyor; küçük eller pürüzlü, pürüzsüz, ıslak, kuru, sıcak, soğuk nesnelere dokunuyor; bir parçacık kadife, kıymıklı bir odun kütüğü, devin derisi, köpeğin tüyleri; çimenlerin keskin pürüzsüzlüğü ve çakıl taşlarının bambaşka pürüzsüzlüğü. Bir de acıyla bükülen kendi bedeni var. Ya da sevinçten çığlık atmak isteyen minik el ve ayak parmakları. Kollarının derisi kırışmış, gülmeli mi ağlamalı mı bilemiyor Meta. Her şey çok belirsiz. Meta öğreniyor, öğreniyor, öğrendikleri fazla geldiğinde kafasında bir şey kapanıyor ve onu uykuya daldırıyor. Gözlerini tekrar açtığında her şey yine orada; uğultu, kokular ve ellerine sarılan şeyler. Meta çok meşgul. Dünya, Meta'nın düzene sokması gereken kocaman bir

karmaşa. Taşları teker teker dizmeye çalışıyor ama nadiren düzgün bir şey çıkıyor ortaya. Dünya öylece yiyip bitirebileceği bir şey olsaydı bütün sıkıntılardan kurtulurdu. Ama dünyayı yiyip bitiremez ve bir an sonra ne olacağını asla bilemez. Kapının ardından ne çıkacak, tatlı kokular mı yükselecek yoksa yakıcı pis bir koku mu, dokunduğu yaprak elini serinletecek mi yoksa yakacak mı? Hiçbir şeyin güvencesi yok.

İşte anne: Bir sürü parçadan oluşuyor; gündüzleri kafada toplanmış, geceleri beyaz geceliğin üstünde sağa sola sallanan koyu renkli bir saç örgüsü var. Örgü çok güzel kokuyor. Annenin elleri sıcak ve tombul. Bazen seviyor bazen acıtıyor. Annenin Meta'nın başını yaslayabileceği bir göğsü ve oturabileceği bir kucağı da var. Mavi önlüğün tümüyle anneye ait olup olmadığı belli değil, çünkü her zaman orada değil. Annenin sesi ya sevgi dolu ve sabırlı ya da kötü ve cırtlak. Meta sesin nasıl çıkacağını hiçbir zaman bilemiyor. Ama bütün bunların hepsi anne ve çok güzel kokuyor. Meta'ya resimli kitaplar gösteriyor, masallar okuyor.

Evde dolanan köpekler var, resimli kitaplarda yaşayan köpekler de var. Kitaplarda insanlar da var, kediler, inekler, horozlar var. Ve kırmızı çatılı bir ev. Bir çocuk pencereden küçük bir sepet çilek uzatıyor. Anne kitabı kapadığında bütün o figürlere ne olduğunu bilmek istiyor Meta. Gizlice yaklaşıp kitabın kapağını tekrar açıyor. Hepsi orada hâlâ donuk ve hareketsiz duruyor. Meta onların kendisiyle dalga geçtiklerinden emin. Geceleri herkes uyurken kitaptan dışarı fırlayıp oturma odasında oyun oynuyorlar. Bir keresinde çilekli çocuk Meta'nın yatağına geldi, siyah beyaz lekeli küçük köpek de yanındaydı. Çocuk sevimli değil; Meta birazcık korkuyor ondan, ama köpeği tekrar görmeyi çok istiyor. Köpek de yine geliyor. Patilerini parmaklıklı yatağın kenarına dayıyor, Meta onun sıcak nefesini yanağında hissediyor. Tam da sevinçle doğrulup oturmuşken gök gürlüyor ve köpek yok oluyor. Meta korkudan çığlık atıyor. Anne diyor ki, "Rüya gördün. Köpek senin kafanın içindeydi, gerçek değildi." Meta ona inanmıyor; koca köpek nasıl girsin kafasının içine. Kararlı bir biçimde yataktan iniyor. Mutlaka bulmalı köpeği, henüz çok uzağa gitmiş olamaz. Kesin mutfakta bekliyordur onu. Ama fazla ilerleyemiyor, uzun geceliği ayaklarına dolanıyor ve anne onu yakalayıp yatağına geri

götürüyor. Meta öfkeyle bağırıyor. Birkaç şaplak yedikten sonra ağlaya ağlaya uykuya dalıyor.

Ne yazık ki büyükler çok can sıkıcı. Hepsi Meta'nın önünü kesiyor, araştırmalarını yürütmesine engel oluyor. Sırf büyük oldukları için insan onların sözünü dinlemek zorunda. Ama bir gün onların elinden kaçıp kurtulacak. Ah, şu büyükler nasıl da can sıkıcı! Meta sıcak havada yün ceketler giymek zorunda, nemli toprağı eşelemeye bayılan ayak parmakları sert ayakkabıların içine sığışmak zorunda. Onun için çok önemli olduğu halde, olayları enine boyuna araştırmasına da hiç izin verilmiyor. Ve eğer bunu yapamazsa hemen oracıkta çat diye çatlayacak; kesin çok yakında olacak bu.

Anne ya da Berti kadar can sıkıcı değil baba. O ikisi bütün gün Meta'nın peşinde. Baba her zaman akşama doğru geliyor eve ve yemek yedikten sonra Meta'yı dizine oturtup ona öyküler anlatıyor. Öyküler aynı rüyadaki gibi. Neler olacağını hiç bilemiyorsun; küçük kızlar ağaca dönüşüyor, eğer bir sorunun yanıtını bilemezlerse alakargaya dönüşüyor, ormanın üstünden uçup gidiyorlar ve bir daha hiç kimse onları görmüyor. Üstelik babanın öykülerinde bütün köpekler konuşabiliyor ve inanılmaz şeyler söylüyorlar. Anne, küçük kızların alakargaya dönüşemeyeceğini ve köpeklerin asla konuşamayacağını iddia ediyor, ama Meta buna inanmak istemiyor. Elbette av köpeği Schlankl konuşmuyor, ama o konuşmak istemediği için konuşmuyor. Her sözcüğü anlıyor, ancak inadı yüzünden karşılık olarak yalnızca hav diyor. Yaptığı şey çok akıllıca, çünkü yanıt verecek olursa Meta gibi söz dinlemek ve hiç durmadan şunu bunu getirmek zorunda kalır. Oysa o özgürce ve mutlu bir şekilde sobanın önünde yuvarlanıp duruyor. Meta da susmaya karar veriyor, ama beceremiyor. Sözcükler ağzından fırlayıveriyor ve işte yine, "Ceketini giy, kapıyı kapat, uslu çocuk ol" deniyor.

Meta uslu çocuk olmayı sevmiyor; uslu olan her şeye karşı içinde derin bir tiksinti gelişiyor ve günden güne daha da kalıcı hale geliyor. Ama baba "uslu" derse o başka. O zaman şöyle demiş gibi oluyor: Hadi şimdi uslu çocuk oyunu oynayalım; şakacıktan. Söylerken göz kırpıyor ve her şey eğlenceli hale geliyor, "uslu" sözcüğü bile. Ne yazık ki anne buna sinirleniyor ve oyuna gölge düşüyor. Meta babanın oyun oynamaması gerektiğini seziyor, o ciddi olmalı; göz kırpmamalı ve rüyaya benzer öyküler anlatma-

malı. İkisi de çok dikkatli olmalı. Meta, kendisi yüzünden anneyle babanın birbirine kızmasından hoşlanmıyor. O zaman kafasının içi kapkaranlık oluyor ve dünyada olmak bile istemiyor. Bu yüzden baba eve geldiğinde uslu durmaya çalışıyor. Öykülerine kısık sesle gülüyor ve anneye küstah yanıtlar vermiyor.

Meta aklından geçeni söylediğinde, küstah yanıtlar, diyor anne. Düşündüğünü söylememek çok zor. Bazen bunu başarıyor Meta, ama hiç eğlenceli değil; birdenbire her şey birbiriyle uyumsuz hale geliyor. Buna karşın küstah yanıtlar harika, ama tabii kısa bir süre için. Hemen ardından anne sinirlenince hiçbir harika tarafı kalmıyor. Kazanan Meta olsa ve karşı koysa bile; geriye kapkara bir sıkıntı kalıyor. Bütün bunlar anlaşılmaz. O sıkıntı nereden geliyor; Meta'nın midesine oturmadığında nerede? İnsan nasıl kaçabilir ondan. Kaçamaz, aniden bastırıyor ve kovulamıyor. Anne kızgın, Meta da kızgın ama güçsüz olan o. Kızgınlığının altında annenin serin yanağına, koyu renkli saç örgüsüne ve yaydığı kokuya duyulan özlem gözyaşı döküyor.

Yavaş yavaş anneyle kızın arasında bir duvar yükseliyor. Meta'nın yalnızca vahşi bir hamleyle aşabileceği bir duvar; mavi önlüğe balıklama atlayış, neredeyse annenin boynunu kıracak ve saçlarını topuzundan çıkaracak bir sarılma. "Bu kadar vahşi olmak zorunda mısın? Ya dik kafalısın ya da vahşiliğinle neredeyse öldürüyorsun beni. Uslu ve uysal bir çocuk olamaz mısın?" Meta uslu ve uysal bir çocuk olamaz. Üzerine bir yılgınlık çöküyor ve küçük kolları aşağı düşüyor. Muhteşem koku uzaklaşıyor. Duvar yine azıcık yükseliyor.

Meta'nın odun kütüklerinden kulübe yaptığı köpek, küçük kulübeye sığabilmek için ladin kozalağına dönüşüyor. Ama aslında o bir köpek, adı da Bergerl. Beyaz üstüne siyah lekeleri var ve yalnızca bir köpek değil aynı zamanda Meta'nın çocuğu. Bergerl çok güzel, reçine kokuyor. Az önce Meta'ya yorgun olduğunu ve uyumak istediğini söyledi, Meta da küçük mendilini çıkarıp onun üzerine örtüyor. Ladin kozalağı köpek gözlerini kapıyor, alçak sesle ve ahenkle horlamaya başlıyor.

Meta'nın oyuncak bebeği yok. Ona oyuncak bebek hediye edilemez çünkü her birini parçalarına ayırıyor. Oyuncak bebeklerden

hiç hoşlanmıyor. Oyuncak bebekler soğuk ve aptal ve hiçbir şey kokmuyorlar. Üstelik her gün aynı görünüyorlar.

Anne dikiş makinesinin, dokunulmaması gereken canavarın başına oturmuş, yatak odası için beyaz perde dikiyor. Neşeli, alçak sesle şarkı söylüyor:

Nilüferin dikeni yoktur,
Kucağında huzur taşır.

Meta nilüferin ne olduğunu bilmiyor, "huzur" sözcüğünü de tanımıyor ama şarkı hoşuna gidiyor. Kulağa çok hüzünlü ve törensel geliyor. Yavaş yavaş kollarındaki ve bacaklarındaki incecik tüyler diken diken oluyor, titremeye başlıyor. Tedirginlikle, tahta yatağında uyuyan Bergerl'i okşuyor. Odadaki hava dalgalanıyor, şarkıyla birlikte yükselip alçalıyor.

Bugün gerçekten çok özel bir gün. Anne çok neşeli, dikiş dikmek ona iyi geliyor. Meta yerinden kımıldamıyor. Böylesi daha iyi, anne onu unutsun, yalnızca perdelerle ilgilensin, neşeli olsun diye çok sessiz duruyor, iyice büzülüyor. Pencerede sinekler vızıldıyor, şarkı söylerken annenin sesi sürekli bir aşağı bir yukarı titriyor. Meta'nın sırtı ürperiyor. Ağlamak ya da gülmek istiyor, ama anne susmasın diye suspus oturmayı da istiyor. İşte şimdi şarkı biraz acı veriyor, Meta küçük bir köpek gibi inlemeye başladığının farkında bile değil. Anne susuyor ve hayretle başını çeviriyor, o zaman Meta ayağa fırlayıp kendini mavi önlüğe atıyor. Birdenbire her şeyi anlıyor. Nilüfer, anne; huzur da onun mavi önlüğünde. Huzur dünyadaki en olağanüstü şey. Anne Meta'nın başını okşayıp biraz gülüyor, sonra çocuğu kenara itip ayağa kalkıyor. "Haydi," diyor hoşnutlukla, "şimdi de perdeleri asalım." Meta bir şeyler olduğu için mutlu. Daha fazla şarkıya gerçekten katlanamazdı. Özgürce gülebilir artık, hava da dalgalanmayı bıraktı. Anne nakışlarla süslediği perdeleri yaydı: Sarı ercikleriyle açık mavi çuha çiçekleri. Perdeleri birlikte yatak odasına götürüyorlar. Anne sandalyeye çıkıp takıyor onları. Neşesi Meta'ya da bulaşıyor. Böyledir işte: İnsan tek başına güzel bir şey yaptığında hoşnut olur ve gururlanır. Çuha çiçekleri gökyüzünden daha mavi parlıyor, ercikler de Meta'ya kilerdeki tereyağlı sarı ekmekçikleri hatırlatıyor. Bundan daha güzel bir perde

hiç olmadı. Meta bu düşüncesini coşkuyla dile getiriyor, bunun üzerine anne gururlanarak gülüyor. Perdeler bahar rüzgârıyla hafifçe kabarıyor; beyaz, mavi, sarı, Meta'nın yüreği sevinçle çarpıyor.

Anne hep böyle kalmalı, hiçbir şey değişmemeli. Meta henüz çok küçük, ama şimdiden biliyor hiçbir şeyin olduğu gibi kalmayacağını. Anne mutfağa gidecek ve Meta için zamanı olmayacak, mutluluk sona erecek. Daha şimdiden o mutluluk kaygı ve bilgiyle gölgelendi. Anne son perdeyi de takıp sandalyeden indiğinde Meta neredeyse seviniyor. En azından mutluluğun sonunu daha fazla beklemek zorunda değil.

Eşikte bir kez daha arkasına dönüyor. Perdeler şimdi dümdüz sarkıyor, rüzgâr dinmiş, bal sarısı zemine soluk ışık vuruyor. Büyük bir dinginlik ve sevinç dolduruyor odayı. Meta arkasından sakince kapıyı kapatıyor ve annesinin elini tutarak merdivenlerden aşağı iniyor. Büyük dinginlik ve sevinç yatak odasında kapalı kaldı. Anahtar deliğinden o ortam incecik sızıyor ve merdivenleri biraz daha cana yakın kılıyor.

Meta yine kütükten yaptığı kulübesinin önünde oturuyor, yuvasından sürünerek çıkan, acilen bir bahçe ve yatak odası için perde isteyen Bergerl'le sessizce sohbet ediyor. Meta ona ağaçların ve çakıl taşlı yolların olduğu kocaman bir bahçe yapıyor ve penceresine kumaş artıklarından perdeler asıyor. Tahta kulübe sessiz ve loş, Bergerl bahçeye şimdi gitmemeye karar veriyor. Yine yatağına yatıyor ve hayranlıkla muhteşem perdeleri seyrediyor.

Mutfaktan annenin tabak çanak tıkırtıları geliyor. Şimdi ıslık çalmaya bile başladı. Meta bundan hiç hoşlanmıyor. Kulaklarını acıtıyor. Usulca kapıya gidip kapatıyor. Ama annenin gözünden hiçbir şey kaçmaz. Bunun ne anlama geldiğini bilmek istiyor. Meta kapalı kapılar ardında neler tasarlıyor? Kesin kötü bir şey. Meta paniğe kapılıyor. Islıkların kulaklarımı acıtıyor diyemez. Bu kesinlikle kırar anneyi. O yüzden kaskatı kesilip ayaklarına bakıyor. Anne hayal kırıklığına uğruyor. Bu inat da neyin nesi? "Aç ağzını," diyor anne "konuşabilirsin herhalde. Kapıyı neden kapattın?" Meta susuyor. Kafasının içi bomboş. "Peki, öyle olsun," diyor anne sertçe, "kapı kapalı kalsın bakalım. Böyle dik başlı bir çocuk görmek istemiyorum." Güm, kapı çarpılıyor, Meta umutsuzca tahta kulübesinin yanına çöküyor. Bergerl zorla yatağından kaldırılıyor ve inatçılığı

yüzünden kulübeden atılıyor. Üzgün üzgün köşe sedirinin altına saklanıyor.

Kasvetli bir suskunlukla zaman akıp gidiyor. Yatak odası yukarıda, Meta'nın kafasının üstünde, büyük dinginlik ve sevinç orada bekliyor. Ama bütün bunlar çok uzakta. Meta bir şeyleri yanlış yaptı ve anneyi kırdı. Bir daha asla bu öğleden sonrası gibi olmayacak. Sıkıntı, kapkara ve aşılmaz bir halde yükseliyor çevresinde. Boğazına kadar geldi artık, şimdi alnında ve şimdi de kötücül bir şapırtıyla üzerinden aşıyor.

At ahırı her zaman loş. Güneş parladığında bile küçük pencereden yalnızca sarı bir şerit vuruyor. Burada her zaman yere taze kuru otlar serpilmiş olur, yemlikte de biraz saman bulunur. Ahır bomboş duruyor; orman muhafaza şefi sadece arada bir gelip atlarını bırakıyor. Meta burada her zaman rahatsız edilmeden oynayabiliyor. Otların üstüne oturuyor ve taşları, ladin kozalaklarını, salyangoz kabuklarını ineklere, köpeklere, kedilere dönüştürüyor, onlara adlar veriyor, onlar için evler yapıyor. Hepsi de Meta'nın çocukları ve sözünü dinlemek zorundalar. At ahırı, her zaman birazcık Meta'nın uykusunu getiren, güzel ve huzurlu bir yer. Evet, gerçekten de bazen otların içine gömülüyor ve gözleri kapanıyor. Meta burada oturup oynarken dünyada başka hiçbir şey kalmıyor. Birdenbire ev aklına gelirse her şey yerli yerinde mi diye bakmak için ayağa fırlayıp dışarıya koşuyor. Ardından huzurla oynamaya devam edebilir.

At ahırında iki şey tuhaf, tuhaf ama korkulacak şeyler değil. Duvarın içinde ara sıra çıtırdayıp hışırdayan bir şey var. Meta duvarın dışıyla içi arasında boşluklar olduğunu çoktan keşfetti. Bu tahta duvarlar arasında her türlü şey yuva yapmış olabilir. Evde bir şeyler hışırdadığında büyükler, faredir, diyorlar. Ama buradaki fare değil, bambaşka bir ses çıkıyor, daha ince ve daha düzenli. Eskimiş, bol delikli tahta âleminin içinde küçücük bir şey daracık koridorlarda tıpır tıpır yürüyor, kalaslara sürünüyor; minicik ayaklar tıpırdayıp hışırdıyor. Meta duvardaki o şeyi seviyor. Sustuğunda huzursuzlanıyor ve ufaklık için endişeleniyor. Ama kim bilir, belki de uyuyakalmıştır. O iki tuhaf şeyden biri bu, diğeri de ara sıra pencereden içeriye bakan kır at. Rengi beyaz değil, sarımsı ve oldukça yaşlı

olmalı. Yelesi başının çevresinde dimdik ve hareketsiz duruyor, gözlerinde renk yok. Hiçbir şey söylemiyor ve hiçbir şey yapmıyor, sadece pencereden bakıyor. Bazen çok kısa bir süre duruyor, bazen daha uzun, Meta oyununa dalınca onu unutuyor. Belki de kır at onu doğru dürüst görmüyor bile, çünkü Meta'nın yanına gelmiyor. Meta'nın arkasındaki duvara bakıyor hep. Meta onu yakından incelemek için hiç çıkmıyor. Onun, bundan hoşlanmadığını biliyor. Belki de o zaman bir daha gelmez, Meta ona alıştı. Bir keresinde ona el salladı ama at hiç istifini bozmadı, sarımsı yelesinde tek bir kıl bile kıpırdamadı. Meta onun için de evler ve küçük yemlikler yaptı, oyuna dahil etti. Ama ona bir ad vermedi, o sadece kır at. Onu büyüklere hiç anlatmadı; olabildiğince az şey anlatmak kesinlikle daha iyi. Kimi şeyler kendisinden söz edildiğinde hemen ölüyor.

Bir gün Meta'nın gözü kalas duvara takılıyor ve sarı güneş şeridinde beyaz bir şeyin parladığını görüyor. Küçük bir sopayla, eskimiş tahtanın ardındaki bir oyuktan kazıyarak çıkarıyor onu. Küçük beyaz porselen parçacıkları. Hazine, Meta bir hazine buldu. Parçaları önlüğüyle temizliyor ve yüzünü serin pürüzsüzlüğe yaslıyor. Her zaman oynadığı çakıl taşlarından çok daha pürüzsüz. Kırık yerler pürüzlü, tıpkı annenin kelle şekerinden kırdığı parçalar gibi. Yalıyor onları ama hiç tatları yok. Meta günlerce hayranlığa kapılıyor, saatlerce at ahırında kalıyor. Porselen parçalarını hiç eve götürmüyor, anne ona bakmaya geldiğinde hazinesini otların altına saklıyor. Bir büyüğün at ahırına girmesinden hiç hoşlanmıyor. Anneyi burada görmek onu şaşkına çeviriyor ve her şey birbirine karışıyor.

At ahırı yalnızca ona ait, duvardaki minik hışırtıcı, kır at ve beyaz hazine de onun.

Meta bazen şiddetli bir sevme arzusuyla uyanıyor. Elleri bir şeyleri tutma, okşama ve sıkma isteğiyle yanıp tutuşuyor. Böyle günlerde kahvaltıdan hemen sonra arkadaşlarını görmeye gidiyor. Önce, en alt dallarına kadar kolayca tırmanılabilen eğik armut ağacına. Armut ağacı sırf onun hatırına eğik büyüdü. Gövdesinde üzerine oturulabilecek büyüklükte üç küçük çıkıntı oluşmuş. Ağacın çevresinde, keskin bir koku yayan bir mürver çalısı yetişiyor. Meta armut

ağacıyla sessizce sohbet ediyor, çatlak kaba kabuklarını okşuyor, ağzını pürüzsüz taze yapraklarına bastırıyor. Bazen bir yaprağı ısırıp yutuyor. O aman ağaçtan özür dilemesi gerekiyor, çünkü ağaç onun yapraklarını ısırmasından elbette hoşlanmıyordur.

Meta'nın en büyük derdi şu: Sevdiği şeylerle ne yapması gerektiğini bilmiyor. Vahşi bir dürtü ona ısırmasını, yutmasını emrediyor, ama sonra bunun için üzüleceğini biliyor. O şeyler fazla sevgiyi kaldıramaz. İnsan ne yapmalı ki bir şeyleri kırıp dökmesin? Çiçekler ve yapraklar, insan onları rahat bıraktığı sürece güzel; hele de sarı civcivlere hiç dokunmamak gerekiyor. Anne, hemen ölürler, diyor, gerçekten de öyle; Meta çok küçükken bir civcivi öldürdü. Civcivlerin ölmesini ve artık ortalıkta dolanamayacak olmalarını istemiyor, çiçeklerin buruşup pörsümesini de istemiyor.

Bir tahta parçası elini sıyırdığında derisinden birazcık kan geliyor. Onu yalıyor, tadı çok garip. Elbette çiçeklerin kanları yeşilimsi, hatta bazılarınınki beyaz. Yeşil kanın tadı güzel, beyazınki acı. Anne, Meta'nın her şeyi yalamasından ya da yutmasından hoşlanmıyor. Zehirli bitkiler de var. Meta kendini tutmaya çalışıyor. Karnının ağrımasını ya da civciv gibi ölmeyi istemiyor. Ama çoğu zaman ayartılmaya karşı koyamıyor. Her şeyin tadını biliyor. En güzelleri ladinlerin taze iğne yaprakları, reçine ve çiçeklerden emdiği özsular.

Yaz başında şakayıklara duyduğu çılgınca sevgiyle yanıp tutuşuyor; kırmızı yaprakları sıkıştırma, ısırma arzusuyla titriyor. Ama bunu çok seyrek yapıyor, şakayığın canı acıyor. O yüzden yalnızca yanaklarını yapraklara dayıyor, yüreği istek ve hayranlıkla çarpıyor. Karıncalar da şakayıklara âşık, gün boyu saplarda bir aşağı bir yukarı yürüyorlar. Ama onlar bile Meta'yı kan kırmızı toplardan uzaklaştıramıyorlar, Meta ısırılmayı yeğliyor. Taçyaprakların koyu renkli damarlarında parmaklarını büyük bir dikkatle gezdiriyor. Kendine hâkim olmayı öğrenmek üzere. Bazı arkadaşlar öyle kırılgan ki onları çok nazikçe sevmek gerekiyor. Armut ağacıyla taşları dilediği kadar sıkabilir, sıkıyor da zaten, ama gece gündüz, bir kez olsun şakayığın kalbini, elleri ezilmiş yaprakların özsuyuyla ıslanana dek sıkıca tutmanın hayalini kuruyor. Bu düşünce çok güzel ve dehşet verici. Böyle zamanlarda çılgına dönüyor ve buna karşı ne yapması gerektiğini bilemiyor. Yavru kedileri de sıkamaz; onları

okşarken parmakları acı verici bir çabayla geriye doğru bükülüyor. Ve tabii kedileri ısırmak düşünülemez bile.

Sonunda hep böyle oluyor, o açlıkla annenin üstüne çullanıyor, yanaklarını ısırıyor, onu boğuyor. "Öldüreceksin neredeyse," diye inliyor anne, "bu kadar narin bir kız. İnanılmaz. Bir daha beni ısırırsan görürsün gününü, anladın mı?" Meta gözünü ellerine dikiyor. Biraz kum kalmış üstlerinde, biraz da çimen yeşili. Birdenbire, oraya buraya seğiren ve sürekli sıkabilecekleri bir şey arayışında olan iki tuhaf kötü hayvana dönüşüyor elleri. Meta korkuyor. Ellerini arkasına saklıyor, onları düşünmemeye çalışıyor.

Büyük bir uğultu yükseliyor ve çimenler sivri uçlarını havaya dikiyorlar. Camsı yeşil cehennemde Meta eve koşmayı düşünmüyor. Zaten asla ulaşamayacak. Ev çok uzakta, kimse yardım edemez ona. Sonra havadaki uğultu kesiliyor, Meta göz kapaklarındaki ince aralıktan çimenlerin özgürce oraya buraya salındıklarını görüyor. Kötü bir şey vardı ve geçti gitti. Mutlaka yakınlarda bir büyücü vardı. Meta olanları unutuyor, geriye yalnızca biraz yorgunluk ve keyifsizlik kalıyor. Yavaşça çimenlerin arasından yürüyor, ayaklarına sürünmelerine izin veriyor, bir köstebek yuvasına takılıp tökezliyor ve neşeli bir korkuyla önlüğünün tamamen kirlendiğini görüyor. Bunun üzerine çorapları da kirlensin diye dizleriyle toprağı eşeliyor. Sonra mutfağa koşuyor ve annenin karşısına çıkıyor. Her şey tam istediği gibi. Anne öfkeleniyor, önlüğüyle çoraplarını çekip çıkarıyor ve onu cezalandırıyor. Tokatlar hiç acıtmıyor. Meta içten içe seviniyor. İşte şimdi anne onunla ilgilenmek zorunda, yıkamak, temiz giysiler giydirmek ve en sonunda kızmayı bırakmak zorunda. Aslında Meta toprağın içinde debelendiği için yine üzgün. Ama bunu nasıl söylesin. Her şey umutsuzca karışık. Neden yaptığını artık bilmiyor bile. Başını öne eğiyor, alt dudağını büküyor. "Hah," diyor anne, "bir de inatlaşıyorsun ha." Meta hiç istemiyor inatlaşmayı. Kendisine haksızlık edildiğini düşünüyor ve şimdi gerçekten öfkeleniyor. İki eliyle birden anneyi itip evden dışarıya koşuyor.

Taş, at ahırının arkasında duruyor. Çok büyük. Meta'nın boyu anca ortasına geliyor. Yaşlı ve yuvarlak, nereden geldiğini kimse bilmiyor. Belki de bir gün ormanın kenarından aşağı yuvarlanmıştır. Kimse

onunla ilgilenmiyor. Samanlar arabadan samanlığa aktarılırken bazen yolu engelliyor ve sinirli bir orman işçisi ona tekme atıp ayak parmaklarını incitiyor. Taş bir şey hissetmemiş gibi görünüyor, ama Meta seviniyor. Taşına tekme atmaya cüret edenin ayak parmakları incinmeli.

Meta hemen hemen her gün onu görmeye gidiyor. Onu okşuyor ve yanağını onun gri yüzüne dayıyor. Önlüğü Meta'yı aşağı çekiyor, bir tarafı neredeyse yere kadar sarkıyor, çünkü cebi küçük taşlar, salyangoz kabukları, ladin kozalakları ve rende talaşlarıyla, gözden uzak tutmak istemediği önemli şeylerle, ağzına kadar dolu. Bazen taştan bir parça yosun çıkarıp görülecek nesi var nesi yok inceliyor. Yosun, taşı yavaş yavaş eritiyormuş gibi görünüyor, en azından derisini çünkü yosunun altı pürüzsüz değil, ufalanmış ve gevşek. Yosunun altında içi boş tahıl tanelerine benzeyen minicik, uzunlamasına bir şeyler var, kın kanatlıların boş zırhları, karınca yumurtaları ve kırkayaklar. Meta kırkayaklardan korkuyor, çünkü korkunç bir biçimde kıvranıyor, kamburlarını çıkartıyor ya da sırtüstü yatarken incecik bacaklarıyla debeleniyorlar. Meta o debelenmeyi görmeye dayanamadığından bir ot sapıyla onları çeviriyor. Kötücül bir perinin büyüyle küçülttüğü bir sürü canavar ve ejderha. Onların yanında, tuttuğunda hemencecik kırılan minicik boş salyangoz kabukları var. Belki de içlerinde oturan narin ev sahiplerini kırkayaklar yemiştir. Çarpan yüreği ve tutulmuş nefesiyle Meta bu küçücük yabancı âleme bakıyor ve yosun parçacığını dikkatle tekrar taşın üstüne koyuyor. Evet, şimdi daha iyi.

Yağmur yağdığında yosunda minicik yıldız çiçekleri açıyor. Meta çoktan baktı onların tadına, o kadar küçükler ki hiç tatları yok. Yosun çiçeklendiğinde yaşlı taş çok güzel, ama Meta beyaz yastıkların altında, büyülenmiş canavarların yuvalandığını hiç unutmuyor. Bunu düşünmemeye çalışıyor ama beceremiyor. Vicdan azabı çekiyor, ancak nedenini bilmiyor. İstediği kadar çok kırkayak çevirsin yine de vicdan azabı geçmiyor. Herhalde canavarları sevemediğinden dolayı.

Meta taşa hiç tırmanmıyor. Başka hiçbir taş onun ayakları altında kalmaktan kurtulamaz, ama bir tek bu taşa ayak basamaz, çünkü o canlı bir taş. Belki öteki taşlar da canlıdır, ama o yaşlı ve büyük bir arkadaş, bir arkadaşın üstünde tepinmek de yakışık al-